

EXAMEN DEL SEGON TRIMESTRE, CURS 2025 – 2026

HISTÒRIA

Alumne/a: _____

Curs i grup: A B C

Data: _____

MÒDUL 3 – LA FALLIDA DEL REFORMISME DINÀSTIC (LA RESTAURACIÓ II) I LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA.

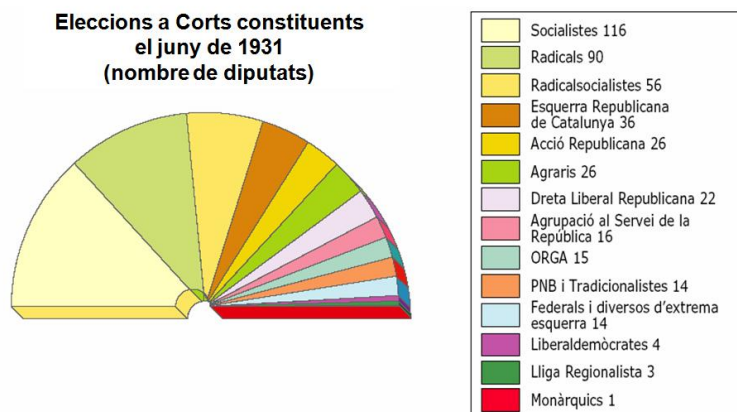
MÒDUL 5 – LA SEGONA REPÚBLICA ESPANYOLA

QUALIFICACIÓ

Pregunta 1	0 0,25 0,50 0,75 1 1,25 1,50 1,75 2 2,25 2,5	
	Aplicada penalització per correcció lingüística -0,1 -0,2 -0,3 (-0,4)	
Pregunta 2	0 0,25 0,50 0,75 1 1,25 1,50 0,1/0,2 0,1/0,2 0,1/0,2 0,1/0,2 0,1/0,2	
	Aplicada penalització per correcció lingüística -0,1 -0,2 -0,3 (-0,4)	
Pregunta 3	0 0,25 0,50 0,75 1 1,25 1,50 1,75 2 2,25 2,5	
	Aplicada penalització per correcció lingüística -0,1 -0,2 -0,3 (-0,4)	
Pregunta 4	Total encerts x 0,25 <i>menys</i> Total errors X 0,1	
QUALIFICACIÓ GLOBAL		

Aquest examen té un valor del 70% sobre la qualificació global del trimestre.

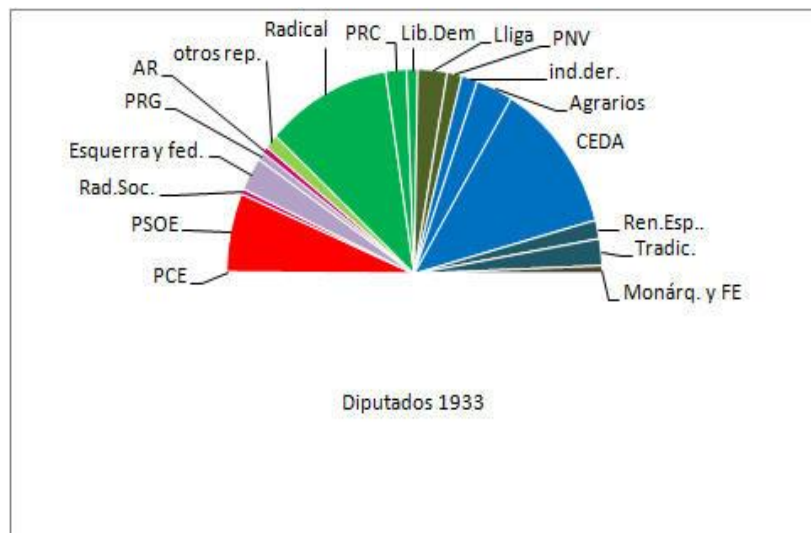
PREGUNTA 1

FONT 1

Resultat de les eleccions generals a Corts del juny de 1931 a Espanya.

TOTAL 470 diputats

FONT 2

Resultat de les eleccions generals a Corts del novembre de 1933 a Espanya.

TOTAL 473 diputats

CEDA – 115

Partido Radical Republicano – 102

PSOE – 56

Partido Agrario Español – 30

Lliga Catalana – 24

Comunión Tradicionalista – 20

Esquerra Republicana de Catalunya – 17

Renovación Española – 14

Izquierda Republicana – 5

(i altres fins a 473 diputats)

Respon per separat les preguntes següents:

- Descriu i identifica el contingut de la primera font. (0,50 punts).
Fixeu-vos sobre tot, en les dues fonts, en els resultats numèrics de les llegendes.
- Descriu i identifica el contingut de la segona font. (0,50 punts)
- Prenent com a punt de partida les dues respostes anteriors, fes una redacció sobre l'enunciat: "Les eleccions de 1931 i de 1933 durant la Segona República". (1,5 punts). *Parleu aquí sobretot de l'evolució política entre les dues eleccions, l'estabilitat parlamentària que hi podeu haver a les Corts segons l'equilibri entre les forces polítiques, i també sobre si cada elecció va tenir algun element que la faci especialment important o rellevant.*

Preguntes a) i b). Què es pregunta / què haig de respondre?

- Primer IDENTIFICO LA FONT (què és la font) → ***Es tracta d'una font gràfica o estadística de sectors semicircular, acompanyada d'una llegenda amb una llista nominal ordenada.***
- Segon, faig la DEFINICIÓ DEL CONTINGUT (què ens diu la font) → ***La font ens mostra els resultats, de forma proporcional, de les eleccions a Corts (o generals, o legislatives) que es van celebrar el mes de juny de 1931 a Espanya. La llegenda ens indica el nombre de diputats aconseguits per cada partit.***
- Tercer, faig un breu COMENTARI DESCRIPTIU DEL CONTINGUT (el missatge de la font) → ***Les dades representades a la font ens indiquen que el partit amb més diputats va ser el PSOE (amb 116 diputats), seguit pels Radicals (amb 90), els Radicalsocialistes (56) i Esquerra Republicana de Catalunya (36). El nombre total de diputats al Congrés era de 470.*** (Podem seguir amb la llista o també indicar els partits amb menys escons, però no és necessari. Aquí tampoc no hem de fer una anàlisi dels resultats o parlar de les conseqüències que tindran, ja que això va a l'apartat c.)

Pregunta c). Què es pregunta / què haig de respondre? (la pregunta té un títol: Les eleccions de 1931 i de 1933 durant la Segona República”).

- Primer, poso les fonts en context → ***Les dues fonts pertanyen a l'etapa històrica de la Segona República Espanyola (1931 – 1936), i ens aporten els resultats de les dues eleccions que van donar inici als dos grans Biennis d'aquesta etapa: el Bienni Reformista i el Bienni Conservador.***
- Tot seguit, comento el context i els resultats del primer gràfic → ***El Govern provisional de la República va convocar aquestes primeres eleccions generals (a Corts) democràtiques des de 1923, amb sufragi universal masculí a partir de 23 anys. Era un compromís per demostrar la legitimitat del nou règim republicà instaurat el 14 d'abril. Les eleccions van ser guanyades àmpliament per les forces d'esquerra, amb el PSOE com a partit més votat i amb més escons, però molt lluny de la majoria absoluta. Els resultats mostren una gran fragmentació política i per tant obren un període caracteritzat per la inestabilitat parlamentària. El domini de la coalició***

republicana – socialista va donar pas a l'anomenat Bienni d'Esquerres, liderat per Manuel Azaña (Acción Republicana), que va iniciar un període de grans reformes en tots els àmbits del país, amb la intenció de modernitzar i democratitzar Espanya. (no cal aquí explicar de forma detallada totes les reformes: l'agrària, l'educativa, la laboral, la de l'Exèrcit ...). **Al cap de sis mesos d'aquestes eleccions, les Corts van aprovar la nova Constitució de la República.**

- I després, passo a comentar el context i els resultats del segon gràfic.
→ **La crisi del Bienni d'Esquerres va obligar a l'avançament electoral, i així es van convocar noves eleccions el novembre de 1933. Aquestes eleccions generals van ser les primeres amb sufragi universal masculí i femení. Els resultats ens indiquen un gir radical en relació al 1931, ja que ara hi havia un clar domini dels partits de la dreta. El partit amb més escons fou la CEDA, amb 115, el PRR amb 102 i la Partido Agrario amb 30. El PSOE cau fins a 56 diputats. A Catalunya, el partit més votat fou la Lliga Catalana amb 24 escons, per sobre d'ERC amb 17. També cal destacar l'entrada amb força dels partits de l'extrema dreta, com Renovación Española amb 14 o els carlins tradicionalistes amb 20. El partit liderat per Azaña, la Izquierda Republicana, cau fins a només 5 diputats. (El nombre total d'escons en aquesta segona legislatura de la República era de 473.) Com ja va passar a les eleccions de 1931, cap partit tenia majoria absoluta, i per tant s'encetava un altre període de previsible fragmentació i inestabilitat parlamentària. Aquestes eleccions van donar inici a l'anomenat Bienni Conservador o de Dretes, liderat per Alejandro Lerroux, del Partido Radical Republicano (PRR).**

RESPOSTA ÚNICA:

Pregunta a).

Es tracta d'una font gràfica o estadística de sectors semicircular, acompanyada d'una llegenda amb una llista nominal ordenada. La font ens mostra els resultats, de forma proporcional, de les eleccions a Corts que es van celebrar el mes de juny de 1931 a Espanya. La llegenda ens indica el nombre de diputats aconseguits per cada partit.

Les dades representades a la font ens indiquen que el partit amb més diputats va ser el PSOE (amb 116), seguit pels Radicals (90), els Radicalsocialistes (56) i Esquerra Republicana de Catalunya (36). El nombre total de diputats al Congrés era de 470.

Pregunta b).

Estem davant d'una font gràfica de sectors semicircular amb els noms dels partits d'esquerra a dreta, acompanyada d'una llegenda amb una llista nominal ordenada amb els escons obtinguts per cada partit. La font ens mostra els resultats proporcionals de les eleccions a Corts que es van celebrar el mes de novembre de 1933 a Espanya.

Les dades representades a la font ens indiquen que el partit amb més diputats va ser la CEDA (amb 115 escons), seguida pels Radicals (amb 102), el PSOE (56) i el PAE (30). El nombre total de diputats al Congrés era de 473.

Pregunta c).

Les dues fonts pertanyen a l'etapa històrica de la Segona República Espanyola (1931 – 1936), i ens aporten els resultats de les dues eleccions que van donar inici als dos grans Biennis d'aquesta etapa: el Bienni Reformista i el Bienni Conservador.

El Govern provisional de la República va convocar les primeres eleccions generals (a Corts) democràtiques des de 1923, el juny de 1931, amb sufragi universal masculí a partir de 23 anys. Era un compromís per demostrar la legitimitat del nou règim republicà instaurat el 14 d'abril. Les eleccions van ser guanyades àmpliament per les forces d'esquerra, amb el PSOE com a partit més votat i amb més escons, però molt lluny de la majoria absoluta. Els resultats mostren una gran fragmentació política i per tant obren un període caracteritzat per la inestabilitat parlamentària. El domini de la coalició republicana – socialista va donar pas a l'anomenat Bienni d'Esquerres, liderat per Manuel Azaña (Acción Republicana), que va iniciar un període de grans reformes en tots els àmbits del país, amb la intenció de modernitzar i democratitzar Espanya. Al cap de sis mesos d'aquestes eleccions, les Corts van aprovar la nova Constitució de la República.

La crisi del Bienni d'Esquerres va obligar a l'avançament electoral, i així es van convocar noves eleccions el novembre de 1933. Aquestes eleccions generals van ser les primeres amb sufragi universal masculí i femení. Els resultats ens indiquen un gir radical en relació al 1931, ja que ara hi ha un clar domini dels partits de la dreta. El partit amb més escons fou la CEDA, amb 115, el PRR amb 102 i el Partido Agrario Español amb 30. El PSOE retrocedeix fins a 56 diputats. A Catalunya, el partit més votat fou la Lliga Catalana amb 24 escons, per sobre d'ERC amb 17. També cal destacar l'entrada amb força dels partits

de l'extrema dreta, com Renovación Española amb 14 o els carlins tradicionalistes amb 20. El partit liderat per Azaña, la Izquierda Republicana, cau fins a només 5 diputats.

Com ja va passar a les eleccions de 1931, cap partit tenia majoria absoluta, i per tant s'encetava un altre període de previsible fragmentació i inestabilitat parlamentària. Aquestes eleccions van donar inici a l'anomenat Bienni Conservador o de Dretes, liderat per Alejandro Lerroux, del Partido Radical Republicano, amb el suport de la CEDA.

PREGUNTA 2

Contesta la situació **a)** o **b)**. (2,5 punts)

(Valoració del contingut de la redacció – 1,5 punts; ús adequat de cinc termes històrics – 0,2 punts cadascun, màxim 1 punt)

a) SITUACIÓ 1 – EL COP D'ESTAT DEL GENERAL PRIMO DE RIVERA

Explica el **context històric que es va donar** en el cop d'Estat del general Primo de Rivera, **les dificultats i les adhesions** al cop d'Estat, i les **principals característiques polítiques del règim** que va instaurar. Utilitza aquests **cinc termes històrics** de forma apropiada: *sindicats, pistolisme, guerra del Rif, militars (o Exèrcit), i monarquia*.

No cal parlar aquí de les grans línies de les polítiques exterior, econòmica o anticatalana de la Dictadura.

b) SITUACIÓ 2 – LA DICTABLANDA

Explica els motius que van portar a la dimissió i exili del general Primo de Rivera, i els principals fets polítics que va viure Espanya entre el gener de 1930 i l'abril de 1931, en el període conegut com la Dictablanda. Utilitza aquests **cinc termes històrics** de forma apropiada: *pacte de Sant Sebastià, insurrecció de Jaca, Constitució, oposició, autonomia de Catalunya*.

No cal parlar aquí de les conseqüències derivades de les eleccions d'abril de 1931.

RESPOSTA 2. Opció escollida: **a)** **b)**

EL COP D'ESTAT DE PRIMO DE RIVERA (aniré seguint l'enunciat de la pregunta)

- Primer, presento el tema i el situo en el seu context històric → ***Entre 1923 i 1931 Espanya va viure sota el règim de la Dictadura de Primo de Rivera, dins del context de la fase final de la Restauració Borbònica i del regnat d'Alfons XIII.***
- Segon, desenvolupo la pregunta començant pel context que va fer possible el cop d'Estat (les "causes") → ***L'èxit del cop d'Estat de Primo de Rivera, el setembre de 1923, s'explica pel context de crisi general del sistema de la Restauració que s'arrossegava des de feia anys. El sistema del torn dinàstic i els propis partits Liberal i Conservador feia temps que estaven molt afeblits i tots els governs dels anys anteriors s'havien caracteritzat per ser de curta durada i per una gran inestabilitat parlamentària. A nivell social, la forta inflació originada per l'impacte de la Primera Guerra Mundial sobre l'economia espanyola havia provocat una caiguda general del nivell de vida i havia incrementat la conflictivitat laboral i l'enfrontament dels sindicats amb la patronal i les forces d'ordre públic. Esperonats per l'èxit de la revolució soviètica de 1917 i per la dura repressió practicada pel Govern, sindicats i patronal s'havien enfrontat en l'anomenat Trienni Bolxevic (1918 – 1921) i el fenomen del pistolisme, amb una forta extensió de la violència per tot el país. A això se li sumava el malestar dins del propi Exèrcit, amb la creació de les Juntetes de Defensa per les polítiques d'ascensos dins la jerarquia militar, i per la mala gestió i les derrotes espanyoles a la Guerra del Rif, sobretot després del Desastre d'Annual el juliol de 1921. Si a tot plegat li sumem l'extensió dels anomenats "nacionalistes perifèrics" (sobretot a Catalunya amb les campanyes a favor de l'autonomia) i les***

filtracions de l'Expedient Picasso, obert per investigar les causes de la derrota espanyola a Annual i que podien afectar fins i tot al Rei, tenim tots els ingredients que, a vista de gran part de l'opinió pública, feien gairebé inevitable que es produís un cop d'Estat, com a única via possible per salvar el règim i la pròpia monarquia.

- A continuació, parlaré de les dificultats trobades per a l'èxit del cop d'Estat, i de les adhesions i suports inicials → ***El cop d'Estat no va trobar pràcticament cap oposició rellevant. El Govern de Garcia Prieto va dimitir i el propi Rei va nomenar l'endemà a Primo de Rivera com a nou cap del Govern. A més del propi Exèrcit, Primo de Rivera va comptar amb el suport de l'Església, de les oligarquies i de gran part de la classe política, així com de la mateixa burgesia catalana. Ni el PSOE ni els principals sindicats obrers van exercir una veritable oposició que impedís a Primo establir el seu règim amb relativa facilitat.***
- I finalment, faré una definició del tipus de règim a nivell polític (com era aquesta dictadura). → ***Primo de Rivera va establir un règim de dictadura militar i autoritària, molt inspirat en el model feixista de la Itàlia de Mussolini, Va suspendre la Constitució de 1876 i va abolir totes les institucions representatives, com el Parlament i fins i tot els Ajuntaments, substituïts per "Juntas Locales". Va prohibir partits polítics i sindicats, creant un règim de "partit únic" (la Unión Patriótica). Va practicar la censura dels mitjans de comunicació i la repressió contra qualsevol oposició o dissidència política. La seva Dictadura s'acostuma a dividir en 2 fases: el Directori Militar (1923 – 1925), i el Directori Civil (1925 – 1930). La naturalesa del règim es pot resumir en el seu lema "Patria, Rey y Religión".***
- M'asseguro que surtin en el lloc adequat i ben contextualitzat els cinc termes històrics demanats a l'enunciat. → *sindicats, pistolisme, guerra del Rif, Exèrcit i monarquia*. Millor subratllar la paraula escollida.

RESPOSTA ÚNICA

Entre 1923 i 1931 Espanya va viure sota el règim de la Dictadura de Primo de Rivera, dins del context de la fase final de la Restauració Borbònica i del regnat d'Alfons XIII.

L'èxit del cop d'Estat de Primo de Rivera, el 13 de setembre de 1923, s'explica pel context de crisi general del sistema de la Restauració que s'arrossegava des de feia anys. El sistema del torn dinàstic i els propis partits Liberal i Conservador feia temps que estaven molt afeblits i tots els governs dels anys anteriors s'havien caracteritzat per ser de curta durada i per una gran inestabilitat parlamentària. A nivell social, la forta inflació originada per l'impacte de la Primera Guerra Mundial sobre l'economia espanyola havia provocat una caiguda general del nivell de vida i havia incrementat la conflictivitat laboral i l'enfrontament dels sindicats amb la patronal i les forces d'ordre públic. Esperonats per l'èxit de la revolució soviètica de 1917 i per la dura repressió practicada pel Govern, sindicats i patronal s'havien enfrontat en l'anomenat Trienni Bolxevic (1918

– 1921) i el fenomen del pistolerisme, amb una forta extensió de la violència per tot el país. A això se li sumava el malestar dins del propi Exèrcit, amb la creació de les Junes de Defensa per les polítiques d'ascensos dins la jerarquia militar, i per la mala gestió i les derrotes espanyoles a la Guerra del Rif, sobretot després del Desastre d'Annual el juliol de 1921. Si a tot plegat li sumem l'extensió dels anomenats “nacionalistes perifèrics” (sobretot a Catalunya) i les filtracions de l'Expedient Picasso, obert per investigar les causes de la derrota espanyola a Annual i que podien afectar fins i tot al Rei, tenim tots els ingredients que, a vista de gran part de l'opinió pública, feien gairebé inevitable que es produís un cop d'Estat, com a única via possible per salvar el règim i la pròpia monarquia.

El cop d'Estat no va trobar pràcticament cap oposició rellevant. El Govern de Garcia Prieto va dimitir i el propi Rei va nomenar l'endemà a Primo de Rivera com a nou cap del Govern. A més del propi Exèrcit, Primo de Rivera va comptar amb el suport de l'Església, de les oligarquies i de gran part de la classe política, així com de la mateixa burgesia catalana. Ni el PSOE ni els principals sindicats obrers van exercir una veritable oposició que impedís a Primo establir el seu règim amb relativa facilitat.

Primo de Rivera va establir un règim de dictadura militar i autoritària, molt inspirat en el model feixista de la Itàlia de Mussolini, Va suspendre la Constitució de 1876 i va abolir totes les institucions representatives, com el Parlament i fins i tot els Ajuntaments, substituïts per “Juntas Locales”. Va prohibir partits polítics i sindicats, creant un règim de “partit únic” (la Unión Patriótica). Va practicar la censura dels mitjans de comunicació i la repressió contra qualsevol oposició o dissidència política. La seva Dictadura s'acostuma a dividir en 2 fases: el Directori Militar (1923 – 1925), i el Directori Civil (1925 – 1930). La naturalesa del règim es pot resumir en el seu lema “Patria, Rey y Religión”.

PREGUNTA 3

Contesta un d'aquests dos enunciats: a) o b). (2,5 punts)

- a) Desenvolupa aquest enunciat: **“La Conquesta dels Drets Socials i Laborals al primer terç del S. XX: de la Restauració a la Segona República”**. Fes referència sobretot als moviments sindicals, als grans conflictes i tensions socials, i també a la legislació laboral que es va anar implantant en aquestes dues etapes de la història d'Espanya. *(Aquí quan parlem de la “Restauració” ens referim a l'etapa del regnat d'Alfons XIII, de 1902 a 1931).*
- b) **Les relacions entre Catalunya i Espanya i la lluita per l'autogovern**. Explica com va evolucionar el catalanisme i els moviments a favor de l'autonomia de Catalunya des de la formació de la Mancomunitat fins al retorn de la Generalitat de Catalunya amb la Segona República.

RESPOSTA 3. Opció escollida: a) **b)**

-
- Lliga Regionalista i Solidaritat Catalana (des de 1901)
 - Formació de la Mancomunitat (1914)
 - La Mancomunitat
 - La reclamació de l'autonomia de Catalunya (des de 1918)
 - El naixement d'un catalanisme d'esquerres i independentista. Doctrina Wilson ...
 - Primo de Rivera: política anticatalana, supressió de la Mancomunitat (1923 ---)
 - Macià, Estat Català i els fets de Prats de Molló (1926)
 - Participació al Pacte de Sant Sebastià (1930)
 - Proclamació de la República catalana el 14 d'abril (1931)
 - El restabliment de la Generalitat i l'Estatut de Núria (1931, 1932 ---)

+ Presentació del tema, + Conclusió o recapitulació final del tema !!!

